

Меншік – бұл адамдар арасындағы материалдық және рухани иігіліктерді өндіру, бөлу, айырбастау және тұтыну салаларындағы күрделі әлеуметтік-экономикалық қатынастар.

Меншіктің заңдық мазмұны дәстүрлі құқықтарымен сипатталады:

иемдену

пайдалану;

билік ету;

Меншік субъекті – меншік қатынастарының белсенді жағзы, меншік объектіне иемдену құқыын білдіреді.

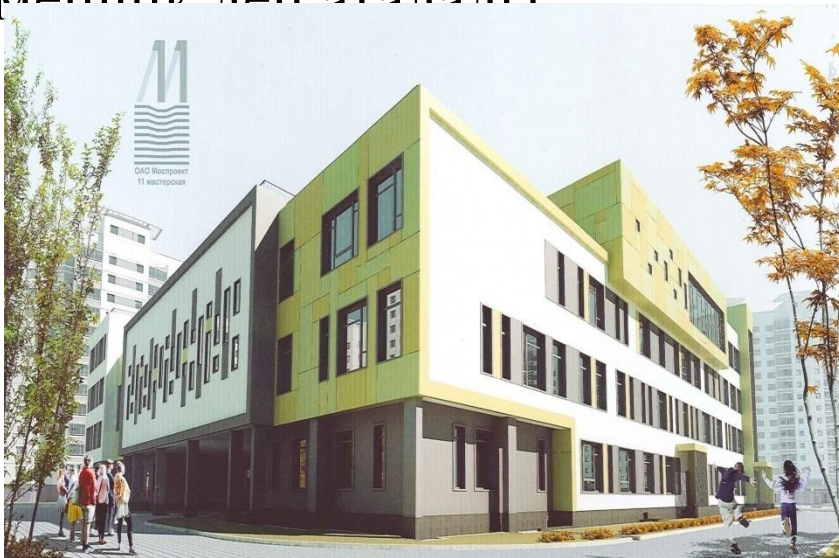
Меншік объекті - меншік қатынастарының пассивті жағын сипаттайды және оған жатады:

- 1) жылжымайтын мүлік;
- 2) жылжитын мүлік.
- 3) интеллектуалды меншік.

Муниципалды меншік (латынның «municipals» сөздерінен шыққан, “қаланы басқару” деген ұғым)-өкімет ұйымдары мүлік және әкімшілік-аумақтық құрылымдарды басқару жатады. Қазақстан Республикасында осындай мүліктер коммуналды меншік деп аталады.

Меншіктің экономикалық түрлері

Еңбектік

*Еңбектік
емес*

*Мемлекет
тік*

Еңбектік –еңбек табысы есебінен саналатын мүлік.

Еңбектік емес –мұрагерге қалдырылған мүлік есебінен табыс;
сақтандыру несие мекемелеріне салған қаржылар;акция,
облигация және басқа бағалы қағаздардан түсетін табыс көздері

Мемлекеттік

Жеке топтық

Республика меншігі

**Облыстық, аудандық
муниципалдық меншігі**

Жалгерлік меншік,
ұжымдық
кәсіпорындық меншік,
акционерлік т.б

Жер қойнауы, сулар,
өсімдік әлемі,
жануар әлемі,
әуе кеңістігі

Тұрғын үй коммуналды
шаруашылығы
Мәдениет және
денсаулық сақтау, халыққа
білім беру, жергілікті
бюджет қорлары

Мемлекет иелігінен алу-мемлекеттік меншікті өзгертуге байланысты мемлекеттің экономикадағы шектен тыс ролін жоюға бағытталған шарралар жиынтығы.

Жекешелендіру-мемлекет қарамағындағы кәсіпорындарды жеке меншік компанияларға айналдыру.

Жекешелендіру формалары:

- 1) мемлекеттік кәсіпорын мүліктерін жалға беру;
- 2) жалға берілген мемлекеттік кәсіпорындарды сатып алу
- 3) мемлекеттік меншік объектілерін концессияға беру;
- 4) мемлекеттік кәсіпорындарды акционерлік қоғамдарға айналдыру;
- 5) еңбек ұжымының мүшелеріне сату;
- 6) адамдарға аукциондық және конкурстық әдіс арқылы сату.

